

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 14Csp/232/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119216102
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eduard Valenčin
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2020:8119216102.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom JUDr. Eduardom Valenčinom v právnej veci žalobkyne: H. P., X.. XX.XX.XXXX, L. F. XXX, XXX XX F., právne zastúpená: JUDr. Igor Šafranko, advokát so sídlom Svidník, ul. Sov. hrdinov 163/66, proti žalovanému: Poštová banka, a.s., so sídlom Dvořákovo nábrežie 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31 340 890, právne zastúpený: Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8A, 811 02 Bratislava, IČO: 47 232 471, o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky a o primerané finančné zadostučinenie 167,50 EUR takto

rozhodol:

I. u r č u j e , že zmluvná podmienka uvedená v zmluve o úvere č. XXXXXXXXXXXX, B. G. XX.XX.XXXX, v časti 3. Zmluva o úvere a záverečné ustanovenia - bod 6., v znení: „Zmluvné strany sa dohodli, že všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy, vrátane sporov o jej vznik, platnosť a výklad, budú rozhodované pred Stálym rozhodcovským súdom pri ROZHODCOVSKÁ, ARBITRAŽNÁ a MEDIAČNÁ, a.s., rozhodnutie bude pre obidve zmluvné strany konečné a záväzné.“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou,

II. žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni z titulu primeraného finančného zadostučinenia sumu 100 EUR, v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku,

III. v prevyšujúcej časti žalobu z titulu zaplataenia primeraného finančného zadostučinenia z a m i e t a ,

IV. v časti konania o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky p r i z n á v a žalobkyni nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí,

V. v časti konania o zaplataenie primeraného finančného zadostučinenia p r i z n á v a žalobkyni nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % z priznanej sumy s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

odôvodnenie:

1. Žalobou súdu elektronicky doručenu dňa 23.10.2019 navrhla žalobkyňa, aby súd určil neprijateľnosť zmluvnej podmienky tak, ako je uvedená vo výrokovvej časti tohto rozsudku, a taktiež aby uložil žalovanému povinnosť zaplatiť jej sumu 167,50 EUR z titulu primeraného finančného zadostučinenia. V rámci žaloby poukázala na to, že svoj nárok odvíja od zmluvy uzavretej dňa 09.08.2007, ktorá obsahuje citovanú neprijateľnú zmluvnú podmienku. Uviedla, že v spotrebiteľských úveroch je neprijateľným dojednanie, ktorým sa zmluvné strany dohodnú riešiť všetky spory vyplývajúce z úverovej zmluvy výlučne pred rozhodcovským súdom, vopred vybraným dodávateľom, a následne by rozhodnutie tohto rozhodcovského súdu malo slúžiť ako exekučný titul. Rozhodcovská zmluva vo svojich dôsledkoch spôsobuje, že o právach a právom chránených záujmoch spotrebiteľa rozhodne súkromná osoba,

ktorej moc nie je delegovaná žiadnou verejnoprávnu inštitúciou, teda bez súdnej kontroly zmluvných podmienok. Takáto zmluvná podmienka vytvára materiálnu disproporciu v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa vopred vzdáva svojich práv, vyjadriť nesúhlas s rozhodcovskou doložkou a zhoršuje si tým svoje zmluvné postavenie. Nejde o individuálne dojednanú zmluvnú podmienku. Navyše, poukázala aj na nález Ústavného súdu SR, zo dňa 11.6.2019, sp. zn. III. ÚS 438/2018, z ktorého vyplýva, že pre platnosť rozhodcovskej zmluvnej doložky v spotrebiteľských veciach sa vyžaduje, aby mal spotrebiteľ možnosť vyjadriť s ňou pri uzatváraní zmluvy nesúhlas tak, aby v prípade vyznačenia nesúhlasu, vzájomné spory v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou bol príslušný prejednať a rozhodnúť všeobecný súd.

Poukázala taktiež na to, že táto zmluvná podmienka bola voči nej aj použitá, keďže dňa 09.03.2013 bola podaná na rozhodcovský súd žaloba o zaplatenie 33,09 EUR s prísl. a rozhodcovský súd dňa 24.03.2014 vydal rozhodcovský rozsudok sp. zn. PC-B/0413/0386.

V súvislosti s výškou uplatneného nároku na primerané finančné zadostučinenie, žalobkyňa poukázala na to, že suma 167,50 EUR predstavuje sumu, ktorú žalovanému preplatila nad poskytnutú istinu úveru.

2. Žalovaný v rámci písomného vyjadrenia zo dňa 19.11.2019 k žalobe uviedol, že túto navrhuje zamietnuť a priznať žalovanému právo na náhradu trov konania. Týmto podaním taktiež vzniesol námietku premlčania jednak z dôvodu uplynutia subjektívnej, ako aj objektívnej premlčacej doby (pozn.: súd poznamenáva, že touto žalobou nebol uplatnený nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia). V súvislosti s nárokom na určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky, žalovaný poukázal na to, že v tejto časti žaloby absentuje naliehavý právny záujem, pričom v čase uzatvárania rozhodcovskej doložky sa tak obsahové, ako aj formálne požiadavky na rozhodcovskú zmluvu správali zákonom o rozhodcovskom konaní účinnom ku dňu uzavretia zmluvy a právna úprava nevyžadovala oddelenie rozhodcovskej zmluvy od hlavnej zmluvy a zároveň je zachovaná písomná forma rozhodcovskej zmluvy, a teda rozhodcovská zmluva je v súlade so zákonnými požiadavkami určenými v čase jej uzavretia a skutočnosť, že je súčasťou zmluvy o úvere nespôsobuje jej neplatnosť.

V súvislosti s finančným zadostučinením žalovaný poukázal na to, že žalobkyňa svoj nárok sčasti písomne odôvodnila, ale tento nepreukázala. Nie je zrejmé, z akého dôvodu by nemohla disponovať svojimi finančnými prostriedkami a ako by to mal zaviniť v súvislosti so zmluvou o úvere žalovaný. Finančné zadostučinenie nie je koncipované ako sankcia veriteľovi, ale ako náprava pre dlžníka. Sankciu pre veriteľa je určenie bezúročnosti úveru a dvojité sankcionovanie sa potom javí ako neprimerané a nespravodlivé.

3. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

4. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

5. Podľa § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka, zákona, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

6. Podľa § 298 ods. 1 CSP, súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

Podľa § 298 ods. 2 CSP, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

7. V súvislosti s naliehavým právnym záujmom na určení neprijateľných zmluvných podmienok v zmysle § 137 ods. 1 písm. c) CSP súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 28.03.2019, sp. zn. 6Cdo/27/2018, z ktorého, okrem iného vyplýva, že určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky je osobitným druhom žaloby, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4, 5 a § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z.) a v prípade takejto žaloby nie je potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem.

8. Zmluvná podmienka týkajúca sa dohody, že všetky spory, ktoré vzniknú zo zmluvy budú rozhodované pred Stálym rozhodcovským súdom je pochybne neprijateľnou zmluvnou podmienkou, keďže spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to z dôvodu, že týmto dojednaním veriteľ vlastne vylúčil akúkoľvek možnosť riešiť spory vzniknuté z predmetnej zmluvy pred všeobecným súdom, a to aj bez ohľadu na to, ktorá zo strán by iniciovala prípadné konanie. Súd zároveň poukazuje na to, že predmetná zmluva bola dojednaná ako formulárová zmluva, ktorú predložil žalovaný žalobkyňi na podpis a nemohla byť individuálne dojednaná, keďže jej obsah žalobkyňa, ako spotrebiteľka nemohla žiadnym spôsobom v tomto ohľade ovplyvniť. Veriteľ takýmto spôsobom vylúčil z prejednávania všeobecný súd, aj keby bol tento inak príslušný. Spotrebiteľ tým teda stráca právo brániť sa voči nároku veriteľa na všeobecnom súde v mieste svojho bydliska, preto súd žalobe v tejto časti vyhovel.

9. Podľa § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom do 09.06.2013, osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť spotrebiteľovi ujmu.

Podľa § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 10.6.2013, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

10. Vo vzťahu k vyššie citovanému ustanoveniu zákona č. 250/2007 Z.z., či už v pôvodnom alebo terajšom znení, možno uviesť, že ide o ustanovenie s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá neustanovuje žiadne kritéria na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadosťučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Zároveň treba uviesť, že novšie znenie zákona o ochrane spotrebiteľa dokonca ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti spotrebiteľa ustanovené zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitným predpisom, bolo spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi, pričom nie je právne významné, či sa žalobkyňa aktívne v pôvodnom konaní domáhala svojich práv v procesnom postavení žalobcu, resp., či svoje práva uplatnila v rámci obrany, v procesnom postavení žalovaného. V tomto ohľade súd odkazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017, z ktorého okrem iného vyplýva, že jediným predpokladom pre priznanie takéhoto nároku je, že spotrebiteľ sa na súde úspešne domohol svojich práv a nie je potrebné preukazovať, že spotrebiteľovi bola privodená konkrétna ujma, teda žalobca v danom prípade nemusí preukazovať existenciu a výšku vzniknutej ujmy. V tomto konaní žalobkyňa na súde úspešne uplatnila porušenie svojich práva tým, že súd určil neprijateľnú zmluvnú podmienku, pričom v danom prípade sa nejedná o predčasné rozhodnutie s tým, že najprv by mal byť v jednom súdnom konaní spotrebiteľ úspešný a až následne by si mohol uplatniť právo na primerané finančné zadosťučinenie. Súd v tomto ohľade poukazuje na to, že zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva, aby malo ísť až o následné konanie. Naopak, pokiaľ žalobkyňa tvrdí, že došlo k porušeniu spotrebiteľského práva, a preto si uplatňuje finančné zadosťučinenie, v prípade úspechu, teda, ak si úspešne uplatní svoje právo, možno jej zároveň priznať aj primerané finančné zadosťučinenie a v prípade nepreukázania tvrdeného porušenia, teda neúspechu spotrebiteľa,

musí byť zákonite aj tento nárok zamietnutý (viď napr. rozsudok OS Brezno zo dňa 28.3.2018 pod sp. zn. 2Csp/7/2017 v spojení s rozsudkom KS v Banskej Bystrici zo dňa 11.6.2019 pod sp. zn. 14Co/106/2018; obdobne OS Dunajská Streda zo dňa 20.3.2018 pod sp. zn. 16C/30/2017 v spojení s rozsudkom KS v Trnave zo dňa 25.6.2019 pod sp. zn. 9Co/215/2018 a OS Žilina zo dňa 24.9.2015 pod sp. zn. 14C/295/2014 v spojení s rozsudkom KS v Žiline zo dňa 28.6.2016 pod sp. zn. 11Co/471/2015 a rozhodnutie NS SR zo dňa 30.1.2019 pod sp. zn. 6Cdo/127/2017).

11. Základným zákonným predpokladom úspešného uplatnenia primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle citovaného zákonného ustanovenia je teda porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa alebo podľa osobitných predpisov, ktorými sú predpisy na ochranu spotrebiteľa. Podľa názoru súdu uvedený nárok je teda daný, ak dodávateľ porušil osobitnú právnu úpravu predstavujúcu normy na ochranu spotrebiteľov, ktorými sú Občiansky zákonník, zákony o spotrebiteľských úveroch, o finančných službách na diaľku a podobne. Účelom týchto právnych noriem je zvýšená ochrana spotrebiteľa ako slabšieho účastníka zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou a citované zákonné ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. má postihnúť nečestného dodávateľa, ktorý tieto osobitné právne normy nerešpektuje.

12. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určení súd vychádzal z toho, že finančné zadosťučinenie má sankčnú povahu a jeho účelom je odradiť nečestného dodávateľa od porušovania práv spotrebiteľov. Finančné zadosťučinenie nemožno vnímať ako kompenzáciu, ale ako poskytnutú satisfakciu spotrebiteľovi a tiež ako odmenu pre žalobcu ako spotrebiteľa, ktorý privodil vyhlásenie rozsudku, ktorým sa sledujú rovnaké účinky ako opatrenia orgánov dohľadu, ktorých sankcie by boli neporovnateľne prísnejšie. Na druhej strane však nemôže predstavovať neprimerané obohacovanie spotrebiteľov. Pri rozhodovaní o nároku na finančné zadosťučinenie je potrebné tiež prihliadať na okolnosti prípadu. Vzhľadom na okolnosti daného prípadu súd považuje výšku priznaného finančného zadosťučinenia za primeranú s tým, že priznaním tejto sumy bude podľa názoru súdu naplnený aj účel predmetného ustanovenia z hľadiska odškodnenia žalobkyne z titulu jej zadosťučinenia a zároveň je naplnená aj jeho výchovná funkcia tým, že priznanie takéhoto nároku bude na žalovaného vyplývať tak, aby v budúcnosti v zmluvách nepoužíval neprijateľné zmluvné podmienky. Súd považuje sumu 100 EUR za primeranú s ohľadom na konkrétny obsah predmetnej podmienky, ako aj to, že finančné zadosťučinenie má byť skutočne primerané a súd má za to, že určená výška odzrkadľuje všetky vyššie uvedené kritéria. Súd sa nestotožňuje s návrhom žalobkyne, že zadosťučinenie má predstavovať výšku sumy, ktorú žalobkyňa, podľa svojho vyjadrenia, preplatila nad poskytnutú istinu úveru, preto žalobu o tomto nároku v prevyšujúcej časti, zamietol.

13. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

14. O trovách konania súd rozhodol na základe vyššie citovaných zákonných ustanovení, pričom v konaní boli uplatnené dva samostatné nároky, a to určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. V časti konania o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky bola žalobkyňa v celom rozsahu úspešná, preto jej súd priznal nárok na náhradu trov konania voči neúspešnému žalovanému v rozsahu 100 %. V časti konania o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia, súd s poukazom na výklad a prax súdov týkajúcich sa konaní, v ktorých výška priznaného nároku závisí od úvahy súdu, rozhodol tak, že žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, avšak iba z prisúdenej sumy.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 363 Civilného sporového poriadku, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 Civilného sporového poriadku rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).